

Trầu Và Tiêu

Phú Lê

"Trồng trầu trồng lộn dây tiêu
Con theo hát bội, mẹ liều con hư"

Tình thật, tôi không rõ nghĩa câu thứ nhì của hai câu ca dao này. Nhưng câu thứ nhất thì tôi hiểu, không rành lắm nhưng đủ để tán hươu tán vượn giúp vui cho các bạn. Bởi lẽ một phần tuổi thơ của tôi gắn liền ở quê ngoại, Hóc Môn, nơi nổi tiếng sản xuất nhiều trầu cau ở nước ta.

Có lẽ trầu và tiêu cùng họ hàng với nhau. Vì nếu so sánh hai thứ lá thì chúng gần giống nhau y hệt. Chỉ khác là lá trầu khi vò lên xông mùi hăng hắc, cái mùi mà tôi ghét hết sức, có màu xanh lợt như màu lá chuối non nếu nhìn gần nhưng nhìn xa giống như màu vàng, còn lá tiêu có màu xanh đậm như màu lá chuối già. Tuốt hết lá đi chỉ còn dây thì đồ ai phân biệt được thứ nào là thứ nào. Quả thật khó biết vì cả hai đều gần giống nhau như in. Vì vậy nếu lỡ để lẫn lộn chúng với nhau thì tôi chỉ có thể phân biệt được sau khi dây đã ra lá.

Muốn trồng trầu và tiêu, nông gia chỉ cần cắt đi một khúc dây rồi cắm xuống đất. Tưới nước bón phân là đủ. Lựa khúc dây gốc tốt hơn vì dễ bén rễ. Lúc rễ chưa mọc thì ương trong bóng mát, khi dây ra rễ rồi mới đem ra vườn trồng. Dây tiêu thích nơi ẩm mát còn trầu khoái sương nắng. Ở quê, người ta hay dựng thành giàn để trồng trầu và tiêu. Cây được rất được ưa chuộng vì rẻ, dễ tìm mua. Bởi vì gỗ được chịu nước giỏi hơn và lâu mục nên về sau dây trầu hay tiêu mọc nhiều ra, leo tràn lan gây thêm sức nặng cũng khó làm giàn bị đổ. Cũng có nơi người ta dùng cây điên điển để làm giàn. Loại cây này mau mục hơn được nhưng bù lại nắm mèo dễ đeo mọc theo nên người làm vườn cũng thích vì thu hoạch được thêm mỗi lợi phụ. Còn nếu nhà nào không có vườn thì họ để trầu hoặc tiêu mọc leo theo thân cây mít cây cau.

Trầu chỉ ra lá còn tiêu ra hột. Hột tiêu lúc nhỏ màu xanh, khi chín màu đỏ, phơi khô thì ra màu đen. Hột mọc thành chùm, mỗi chùm chỉ dài độ gang tay. Hột ra đều từ gốc đến ngọn nếu chịu đất chịu phân.

Thành ra

đến mùa thu hoạch một mẫu vườn tiêu cũng cho rất nhiều hoa lợi.

Thật ra, nếu không được lũ bạn dạy cho trò chơi miệt quê thì giờ nay chắc tôi cũng không rành về mấy thứ dây leo này đâu. Cây ăn trái mới hấp dẫn quyến rũ tôi chứ ba cái thứ dây lá vô bổ đó, hơi đâu tìm tòi hiểu biết chi cho mệt. Nhớ mỗi lần về quê. Ngoài chuyện phá phách vườn ngoại, tôi thường đi theo bọn trẻ trang lứa la cà đi phá làng phá xóm. Trò chơi ưa thích là chia phe bắn lộn. Ná thung thì bị cấm tiệt vì quá nguy hiểm, bạn tôi bèn nghĩ ra ống thụt bắn nhau bằng đạn giấy nhật trình thấm nước. Sắn trúc mọc ở đâu cũng có, chúng tôi lựa cây già đốn xuống. Xong cưa ra từng đoạn dài độ hai gang tay. Ống trúc rỗng ruột là nòng, xong về lục bếp lấy dũa làm ống thụt. Một đầu dũa dùng giấy và dây cao su cột chặt lại để cầm cho dễ. Khi chơi thì xé giấy đã thấm nước, vò lại làm đạn, nạp vô nòng. Viên trước vô sẵn rồi, khi nạp viên sau thì thụt thật mạnh. Hơi nén sẽ đẩy viên trước ra với một tiếng nổ bụp nhỏ. Thế thôi, mà tụi tôi say sưa rượt bắn nhau cả buổi là chuyện thường.

Tôi thì ma mãnh. Biết đạn giấy bay không xa và khó trúng phe địch. Lại thêm cái khổ cầm theo cả tờ giấy ẩm ướt, nên lừa dịp là tôi chạy ù vô mấy cái vườn tiêu. Bể vôi vài chùm là tôi có đủ đạn dược để tấn công phe địch dài dài. Hột tiêu sọ còn tươi lớn hơn hột tiêu phơi khô, rất vừa vặn để nạp vô ống trúc. Đạn tiêu bắn xa hơn nên loại phe địch ra nhiều hơn làm tôi khoái chí vô cùng. Đôi khi nhầm mùa tiêu chưa ra hột thì tôi hay bẻ một loại trái khác thế vô, cũng nho nhỏ xanh xanh mà giờ quên mất tên rồi, chỉ nhớ là loại trái này mọc hoang và ăn không được.

Vậy đó bạn. Tình cờ đọc được câu ca dao. Có thể không gây ấn tượng với ai khác, nhưng với tôi nó đã

gợi lại một hình ảnh đẹp khó quên thời thơ ấu.